

Ústav anglického jazyka a didaktiky

Bc. Klára Tomešová

Posudek oponenta

Rezultativní diskurzní konektory v odborném textu
Result/inference discourse connectives in academic texts

Diplomová práce

Diplomová práce Kláry Tomešové se zabývá rezultativními diskurzními konektory v odborném textu. Práce zkoumá konektory z hlediska jejich frekvence, postavení ve větě a dosahu s cílem zjistit, zda existují rozdíly v jejich užívání mezi studenty anglistiky-amerikanistiky a anglickými rodilými mluvčími.

V teoretické části autorka nejdříve nastiňuje funkci diskurzu v akademickém prostředí a oblast metadiskurzu v odborných textech (kap. 2.1 a 2.2), přičemž vychází z modelu metadiskurzu podle Hylanda a Tse (2004), podle kterého se metadiskurzní prostředky klasifikují do dvou základních skupin: „interactive resources“ (prostředky, jimiž autor organizuje text) a „interactional resources“ (prostředky, jimiž autor vyjadřuje své postoje). Rezultativní konektory, které jsou předmětem diplomové práce, patří do kategorie interaktivních metadiskurzních prostředků, konkrétně do skupiny „transitions“. Nutno však podotknout, že kapitola popisující metadiskurz je až příliš abstraktní a pro čtenáře bez předchozí znalosti metadiskurzu a Hylandova modelu je výklad této kapitoly jen obtížně pochopitelný. Škoda, že autorka výklad nedoplnila více příklady, popř. tabulkou s klasifikací a příklady z Hylanda a Tse. Další kapitola (2.3) popisuje nejdříve spojovací adverbialní prostředky obecně a následně se zaměřuje přímo na rezultativní konektory.

Autorka si pro potřeby své analýzy sestavila dva srovnatelné korpusy – první korpus tvoří literární eseje studentů Anglistiky a amerikanistiky, druhý korpus je složen z odborných statí psaných rodilými mluvčími angličtiny.

Empirická část práce je rozdělena na dvě části. V první části práce (4.1) autorka nabízí přehled četnosti výskytu všech rezultativních konektorů v obou korpusech, včetně těch, které mohou mít i jinou funkci. Ve druhé části práce (4.2) se zaměřuje na čtyři konektory: *therefore*, *as a result*, *hence* a *consequently*, tj. konektory, které mají výhradně rezultativní funkci. Je třeba ocenit, že kvantitativně-kvalitativní analýza, kterou autorka předkládá, je velice důkladně a (většinou) přehledně zpracována. Kvantitativní analýza frekvence výskytu jednotlivých konektorů potvrdila hypotézu, že studenti oproti anglickým odborníkům rezultativní konektory skutečně nadužívají. Nejoblíbenější konektor mezi studenty je jednoznačně *therefore*, zatímco některé konektory užívané odborníky (např. *as a consequence*, *accordingly*) se ve studentských pracích nevyskytují vůbec.

Kapitola 4.2.2 se věnuje pozici vybraných konektorů. Autorka rozlišuje na základě Quirka et al. (1985) několik různých druhů postavení (Initial, Initial medial, Medial medial...). Zde je však třeba vytknout, že jednotlivé pozice nejsou vždy dostatečně definovány a vysvětleny, a pokud ano, definice pozic je zmíněna až v analytické části, což je poněkud

Ústav anglického jazyka a didaktiky

chaotické a matoucí. Vzhledem k tomu, že je pozici v rámci analýzy věnována poměrně velká pozornost, mohly být typy pozic, které lze v analýze očekávat, zmíněny a ilustrovány prototypickým příkladem již v teoretické části. Analýza pozice potvrdila hypotézu, že celkově u konektorů převládá iniciální pozice, a to v obou korpusech. Rozdíly v pozici se ukázaly u *therefore*, které jednoznačně převládá v iniciální pozici v žakovském korpusu, zatímco rodilí mluvčí angličtiny často preferují mediální nebo dokonce koncovou pozici *therefore*.

Zajímavé výsledky přinesla autorčina analýza dosahu konektorů. Ukazuje se, že i tomto ohledu zkoumané korpusy vykazují značné rozdíly. V žakovských korpusech konektory odkazují ve vyšší míře na bezprostředně předcházející větu (65%). V odborných pracích je dosah konektorů srovnatelný, širší dosah dokonce mírně převažuje (51%). Autorce se dále podařilo prokázat, že existuje určitá spojitost mezi pozicí konektoru a jeho dosahem.

Celkově lze říci, že se jedná o fundovaný příspěvek k problematice diskurzních konektorů, splňující obsahové i formální nároky kladené na diplomovou práci. Práce je inovativní nejen z hlediska metodologického, ale přináší řadu nových poznatků týkající se užívání konektorů studenty a odborníky. Práce je zpracována výbornou angličtinou, jazykové chyby nebo překlepy jsou ojedinělé.

Připomínky:

- str. 36 – v poznámce pod čarou odkazujete na př. 17 (správně se jedná o př. 13)
- Tabulka č. 6 (na str. 46) je podle mě nevhodně zařazena do podkapitoly Initial position, tabulka obsahuje souhrnné údaje týkající se všech typů pozic, proto by bylo bývalo vhodnější tabulku zařadit ještě před podkapitolu 4.2.2.1
- překlepy, chyby: např. na str. 32 *and overview*; *'s* genitive místo *of*-genitivu (*the connective's position*, str. 34)
- str. 37 – uvádíte, že *so* má v př. 34 funkci proformy. Jako proforma zde ale nefunguje pouze *so*, ale celé *do so* (kombinace pomocného slovesa *do* + *so*).

Dotazy k obhajobě:

- Na str. 36 uvádíte, že u *thus* nebylo možné jednoznačně rozlišit mezi funkcí rezultativního konektoru a funkcí „způsobu“. Můžete upřesnit, zda se u „způsobové“ funkce *thus* jedná stále o konektor (linking adverbial) nebo jde o příslovečné určení způsobu začleněné do větné stavby (manner adjunct)?
- S předchozí otázkou souvisí i můj druhý dotaz týkající se *thus* a jeho dvou funkcí. Na str. 38 u př. 10 zmiňujete další funkci *thus* – „appositional linking adverbial „in this way““. Jedná se tedy o třetí funkci *thus* nebo je totožná s funkcí způsobu? Mohla byste upřesnit, na základě kterých kritérií lze rozlišovat mezi rezultativní a apoziční funkcí konektoru? *Thus* v př. 10 se mi zdá být spíše rezultativní.
- str. 38 – v př. 9 se v rámci jednoho souvětí vyskytly dva konektory – *thus* a *consequently*. Vyskytlo se ve vaší analýze více podobných případů? Bylo by zajímavé podívat se i na souvškyty konektorů a spojek (viz Quirk et al. 1985: 645).

Ústav anglického jazyka a didaktiky

- str. 51 – mohla byste blíže vysvětlit, jak jste postupovala při určování druhu koncové pozice – zda se jedná o „initial final“ nebo „end final“?
- Na základě čeho dělíte dosah konektorů na „immediate“ a „summative“? Nezvažovala jste i jiné, detailnější dělení dosahu? Nejsem si jistá vhodností termínu „summative scope“. Mohla byste upřesnit, zda se jedná se o sumarizující „dosah“ nebo sumarizující „funkci“ konektoru? Dle pozn. pod čarou č. 23 se podle Quirka et al. jedná o konjunkt se sumarizující funkcí. Rozumím tomu správně, že Quirk et al. by tento typ konjunktů vůbec neklasifikovali jako rezultativní konjunkt?
- V souvislosti s konektory se často zkoumá interpunkce, zda jsou konektory odděleny interpunkčním znaménkem a pokud ano, tak jakým. Nezvažovala jste zahrnout do analýzy také interpunkci? Myslíte, že by vaše dva korpusy vykazovaly rozdíly i v užívání interpunkce?

Závěr:

Jak vyplývá z výše uvedeného, studie Kláry Tomešové jednoznačně splnila požadavky kladené na diplomovou práci. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím jako *výbornou až velmi dobrou*.

V Praze 24.1.2017

PhDr. Gabriela Brůhová, Ph.D.